טז א מיי' פכ"ט מהלכות שבת הלכה יג סמג עשין כט טור שו"ע אורח חיים סימן רעא סעיף ו:

רבינו חננאל

גמרו, כוס ראשון אומר עליו ברכת המזון והשני מקדש עליו. ואמרינן, ונמרינהו כלהו בחד כסא. ודחינן לפי שאין אומרים שתי קדושות על כוס אחד, מאי טעמא לפי שאין עושין מצות חבילות. ולא והתניא הנכנס לביתו במוצאי שבת מברך על היין ועל המאור ועל הבשמים ואח"כ אומר הבדלה. ואם אין לו אלא כוס אחד מניחו לאחר המזון ומשלשלן כולן אחריו. הנה אומר שתי קדושות על כוס אחד. ושנינן לית ליה שני. והא יו"ט אחר שבת דאית ליה ואמר רב יקנ"ה, ודחינן מדלא אמר רב זמן, ש"מ דהאי יום טוב אחר שבת דקתני רב יקנ"ה, בשביעי של פסח עסקינן דלית ליה יין, דכל דהוה ליה שתיה. והא יו"ט ראשון דאית ליה ואמר אביי יקנ"ה ורבא אמר יקנה"ז, ופריק כי קאמרינן שתי קדושות, אבל קידושא ואבדלתא חדא קידושא היא. כלומר ברכת [ה]מזון והקידוש של יום שתי קדושות הן ומאי שנא. ופירוש קידוש היום והבדלה תרוייהו קודם אכילה הן, קידוש וברכת המזון, הקידוש קודם אכילה, וברכת המזון אחר הסעודה, לפיכך שתי קדושות הן.

[1] ה"ג **ראשון אומר עליו ברכת המזון.** להפסיק והשני אומר עליו קידוש היום סמוך לסעודת שבת ולגירסא זו אמי שפיר הא דאמרינן לעיל (ד' ק: ושם) דמפסיק לר' יהודה בעקירת שלחן קודם קידוש לפי שהיו רגילין לעקור שלחן לפני ברכת המזון אבל ספרים דגר' ראשון אומר עליו מכוס ברכה"מ"ז בלא קידוש קשה מנא ליה לעיל דמפסיקין לרבי יהודה בעקירת שלחן קודם קידוש. [א] והא דקתני בתוספתא' דברכות אורחין שהיו מסובין אצל בעל הבית וקדש עליהן היום עקרו עם חשיכה לבית המדרש חזרו ומזגו להם את הכוס אומר עליו קידוש דברי רבי יהודה וברכת המזון לא מזכיר כלל [ב] היינו משום דמתחלה עשו ברהמ"ז קודם יציאתם לעשות הפסק בין סעודת חול לסעודת שבת ולכך נמי עשו עקירה בבית המדרש: **ונימרינהו לתרוייהו אחד כסא.** לר' יוסי פריך כיון דתרוייהו אסעודת שבת קאתו כדפרישית לעיל (ד' ק.) [1] הכי סעודה עולה לו לסעודת שבת [ג] הוא יו"ט ראשון דאית ליה ואמר אביי יקנז"ה ורבא אמר יקנה"ז אלא הבדלה וקידוש חדא מילתא היא ברכת המזון וקידוש תרי מילי נינהו: גופא יום טוב שחל להיות אחר השבת רב אמר יקנ"ה ושמואל אמר יגה"ק ורבה

[א] גמרו כוס ראשון מברך עליו ברכת המזון והשני אומר עליו קדושת היום אמאי ונימרינהו לתרוייהו אחדא כסא אמר רב הונא אמר רב ששת אין אומרים שתי קדושות על כוס אחד מאי טעמא אמר רב נחמן בר יצחק [ב] לפי שאין עושין מצות חבילות חבילות ולא והא תניא [ג] הנכנס לביתו במוצאי שבת מברך על היין ועל המאור ועל הבשמים ואחר כך אומר הבדלה על הכוס ואם אין לו אלא כוס אחד מניחו לאחר המזון ומשלשלן כולן לאחריו אין לו שאני והא יו"ט שחל להיות אחר השבת דאית ליה ואמר רב יקנ"ה אמרי מדלא אמר זמן מכלל דבשביעי של פסח עסקינן דכל מאי דהוה ליה אכיל ליה ולית לי' והא יו"ט ראשון דאית ליה ואמר אביי יקנז"ה ורבא אמר יקנה"ז אלא הבדלה וקידוש חדא מילתא היא ברכת המזון וקידוש תרי מילי נינהו: גופא יום טוב שחל להיות אחר השבת רב אמר יקנ"ה ושמואל אמר יגה"ק ורבה

היום כלומר שתי מלות: **הבילות הבילות.** דמיחזי עליה כמשוי: **מברך על היין.** תחלה לפי שהוא תדיר ותדיר קודם: **על המאור ועל הבשמים.** כב"ש מוקמינן לה במסכת ברכות בפרק אלו דברים (דף נב.) דאמר מאור בריאה ואחר כך בשמים והבדלה לבסוף לפי שאלו הראשונות קראת וברכת הבדלה ארוכה לפיכך אומרה לבסוף: **משלשלן.** לשון שלשלת שמחברים יחד עם ברכת המזון. אלמא אמרינן שתי ברכות על כוס אחד הבדלה וברכת המזון: **[אין לו שאינו].** דלית ליה יין לשני כוסות ואנן בדאית ליה עסקינן: **אחר השבת.** מוגלא השבת: **דאית ליה וקאמר רב יקנ"ה.** קס"ד בי"ט הראשון של פסח שחל להיות אחר השבת עסקינן דאית ליה כוסות הרבה דתנן לעיל (ד' נט:) אפילו עני שבישראל לא יפחתו לו מארבע כוסות ואמר רב יקנ"ה אלמא קידוש והבדלה על כוס אחד מני אמר: ומשני **מדלא אמר רב יקנה"ז אלמא בשביעי של פסח עסקינן.** דשמא עני הוא ואין לו אלא כוס אחד. וטעמייה דרב לקמיה אפרשנו במקומו וכן דרבא ודאביי [ד] **והא יו"ט ראשון דאית ליה.** דאפי' עני שבישראל לא יפחתו לו מארבע כוסות: **קידושא והבדלה חדא מילתא היא.** תרוייהו משום קדושת יומים טובים נינהו והבדלה עצמה הוא מזכיר קדושת יו"ט דהמבדיל בין קדש לקדש מברך: **גופא יו"ט שחל להיות אחר השבת.** צריך להבדיל ולקדש ומשמע שאם לא היה יום טוב לא היו מוקמין האמוראין הללו אלא כולי עלמא מודו יין מאור והבדלה והשתא דאיכא קדושת היום פליגי ולפיכך צריך ליתן טעם לכל דבריהם ולומר שהקידוש גורם לשנות את הסדר מכמות שרגיל: **רב אמר יקנ"ה.** ס"ל קדושת היום עדיפא מהבדלה אי נמי דכי מבדיל בראשא מיחזי דהוי עליה קדושת היום כמאוי ולפיכך יין קודם לקידוש כבית הלל (ברכות דף נא:) דתדיר ושאינו תדיר תדיר קודם ואחר הקידוש נר והבדלה כשאר מוגלא שבתות שהנר קודם להבדלה: **ושמואל אמר יגה"ק.** שמואל סבירא ליה הבדלה קודם לקידוש כדמפרש טעמא לקמיה [קג.] משל דרבי יהושע בן חנניא למה הדבר דומה למלך שיצא ואפרכוס נכנס מלוין את המלך השבת להבדיל ואח"כ יוצאין לקראת אפרכוס לקראת יו"ט לקדש. ועל מלתיה דשמואל אמר לה בהדיא בברכות בירושלמי בתלו דבריס[ה] רבי חנינא אמר יגה"ק ואתי רבי חנינא כשמואל דא"ר חנינא בשם שמואל משל למלך יוצא ושלטון נכנס מלוין את המלך ואח"כ מכניסין את השלטון הלכך יין תחלה ואח"כ מאור ואח"כ הבדלה דכיון דהבדלה קודם לקידוש יעשה כל סדר הבדלה כדין מוגלא שבתות דעלמא ואח"כ יקדש. ומה שאין נותנין האמוראין סימן לבשמים לפי שאין מברכין על הבשמים ביו"ט שהרי גם ביו"ט יש לנו נשמה יתירה בשבת: ורבה

לא נהגיס וזה הטעם נכון ועיקר[ו]: **יקנ"ה.** יין בראשא ואח"ת אמאי לא תקינו נמי בברכת המזון יין בראשא כמו בכל מקום [ז] ולישא למימר דפטר ליה יין שבתוך הסעודה דכיון לאמר הב וגברך איתסר למישתי ויש לומר דברכת המזון בא לשם גמר סעודה ומפסיק לכל מה שלפניו כדאמר לקמן (ד' קג:) דברכת המזון עקר דעתיה ממשתיא לריך לברך אכסא דברכתא אף על גב דבירך אכסא קמא והשתא הכוס בידו ודעתו לשתות אח"כ אפילו הכי הוה הפסק לכך תיקנו לברך איין אחר ברכת המזון שאם יברך קודם יצטרך לברך שנית: רבה

[1] ברכות מט. סוטה מ.], [2] לקמן קה: ברכות נב. [מוקפתא דברכות פ"ה הל"ב], [3] [לעיל צט:], [4] [לקמן קג. ד"ה אביי], [5] [פ"ח ה"א], [6] [שייך לע"ז לדברי רבי יהודה. דבש ממנו], [7] [בד"ה כ"י אומר], [8] [וכ"כ תוס' ביצה לג: ד"ה כי הוינן],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה גמרו קעתתן כוס ראשון אומר עליו כל"ל והד"ל: (ב) תוס' ד"ה מגיתו וכו' כשמואל. נ"ב לעיל בד' ק' סוף ע"ב: (ג) **בא"ד** מוקי לה בסמוך. נ"ב בתחלת דף ק"ו:

מוסף רש"י

שאין עושין מצות חבילות חבילות. שנאמר כמי שהיו עליו למשאו וממהר לפרק משאו (סוטה ח.). ומשלשלן. לשון שלשלת, כלומר סודרן לאחר המזון (ברכות נב.).

מוסף תוספות

א. אבא הזוכר עקירת שולחן קודם שבת בתך ברייתא. תוס' הלא"ש. ב. משמע דקידוש בראשא, אין הוכחה משם כלל ד... שם. ג. וצריכין לומר רצה והחליצנו. תוס' ר"פ. ד. ואומרים עליו שש ברכות. ריטב"א. ה. פי' לן בתענית לפי שלא היה לו יין ולא רצה לטעום קודם הבדלה. תוס' ר"פ. ו. ואמינר דבת טוות משום דלא הוה ליה חמרא כלל וכיון שלא היה מקיים מצות הבדלה כלל לא רצה לאכול. תוס' ר"ר מהדורא מגיגה. וע"ע תוס' ר"פ. ז. כדאמרינן חייב לשמח את ביתו ברגל ובמה משמחן אנשים ביין. תוס' הרא"ש. ח. דטעון כוס כגון ברכת הבדלה וברכת חתנים דתקנו לומר ברכת היין תחילה. שם.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מסורת הש"ס

(א) ברכות נב:, ב) סה נא:, ג) [ברכות נב: תוספתא ברכות פ"ה הל"א], ד) תולין פו:, ה) [פ"ח ה"א], ו) [עיכולין מ:], ז) [סנהדרין פו.], ח) [קדושין נב.], ט) [וע"ע תוס' ברכות נב: ד"ה נהגו ותוס' ר"ה טו: ד"ה וכי],

הגהות הב"ח

(א) גמ' א דהכי עבדינן דפקח מיימי: (ב) רש"י ד"ה אכסא קמא קמתמהיל לשמות הס"ד והשאר נמחק: (ג) ד"ה לא הוו ידעיתו אי משקו לכו תו מתר כסא קמא אי לא וכי ברכיתו אקמא לא היה דעתייכו אכסא אחרינא וה"ל כל כוס כתחלת סעודה ומשום הכי בעיתו למיהדר וכרוכי: (ד) רשב"ם ד"ה ורבה אמר וכי הקידוש עושהו קודש חמור והבדלה: (ה) ד"ה קני"ה וכו' כרב ומ"ה אינו רוצה וכו' ומרחיק הבדלה מברכת היין כ"ל ותוכת ומה ותוכת על נמתק: (ו) ד"ה והלכתא וכו' דכי מבדיל:

מוסף רש"י

נר ומזון בשמים **והבדלה.** מי שאין לו אלא כוס אחד במוצאי שבת, ממיתו עד לאחר המזון ופודה עליו נר ומזון ובשמים והבדלה (ברכות נב.).

מוסף תוספות

א. וראוי לסדר דבריהם זה אחר זה. תוס' הרא"ש. ב. [ו]לא חשש לסדרן כאותו סדר של הקדמת דורות. תוס' ר"פ. ג. [ד]סתם משנה הוי מאור ואח"כ בשמים, והא ר' יוחנן הוא דאמר הלכה כסתם משנה. שם. ד. וא"כ לא הוי סתמא. שם. ה. [ד]משמע קצת דלכתחילה עבדי הכי מדברייך רבא אבשמים ברישא והדר אמאור. תוס' ר"ה טו: ו. כי שמא ישתוהו כולם קודם שיגיע לידם. תוס' הרא"ש. ז. אע"ג דברכה אחת מעין שלש פוטרתן. תוס' ר"פ.

הכי גרסינן **שאמר משום רבי יהושע בן חנניה בר"ק:** ה"ג **משל דרבי יהושע בו': והלכתא כרבא.** דקידושא והדר אבדלתא דכי מבדיל ברישא מיחזי עליה קדושה שבת כמשאר: **נר ומזון בשמים והבדלה.** היכא דאין לו אלא כוס א': **על המזון שהוא בתחלה.** כיון דגמר סעודתו בההוא אימייב ברישא ואין מעבירים על המצות: **אכסא קמא.** כשמתחיל לשתות (ב) על המזון שבתחלה: **והדר בריך.** בפה"ג אכסא דברכת המזון כמו שאנו עושין בכל סעודה וסעודה ובשאר סעודות עסקינן דלאו במוצאי שבת: לא הוי ידעיתו אי משקו לכו (ג) בתר כסא קמא אי לא ומשום הכי בעיתו למיהדר וברוכי:

קאי

רשב"ם

ורבה אמר יהג"ק. סבירא ליה כרב דמשוי מאור בין קידוש להבדלה שאין נכון בעיניו של רבה לסמוך הבדלה לקידוש שזה מכחיש כחו של זה הקידוש עושהו קודש(ד) והבדלה עושהו קודש קל וסבירא ליה כשמואל דהבדלה קודם לקידוש ומיהו יין ברשא כולן תדמיר קודש והכי נמי בברכות ירושלמי(ה) יו"ט שחל להיות במוצ"ש רבי יוחנן אמר יקנ"ה ר' חנינא אמר ינה"ק ולוי אמר יהג"ק מסתברא דלוי דאמר מעין שיהן. ונראה לי דהכא גרסינן [נמי] ולוי אמר יהג"ק רבה אמר קני"ה שכן דרך האמוראין רב ולוי ושמואל חבריס הס ורבה אחריהן: **קני"ה.** סבירא ליה דקידוש קודם להבדלה כרב (ה) ולמה אינו רוצה לומר יין ברישא לפי שא"כ אינו נראה שמבדיל על היין הואיל ומרחיק הבדלה מעל ברכת היין והכי עיקר הבדלה לא תיקנו אלא על היין אבל קידוש אפילו על הפת יכול לקדש כדלקמן (ד' קו:) הלכך קידוש ברישא והדר מאור לפי שאנו רוצין לסמוך יין להבדלה והבדלה על כרחך לבסוף תהיה כשאר כל מוצאי שבתות והאי דלא מקדיש יין מקמי מאור כשאר מוצאי שבתות שאם כן היה נראה על הקידוש ולא על הבדלה אבל במוצ"ש דעלמא דליכא קידוש מקדמי ליה: **קינ"ה.** סבירא ליה כרב דקידוש קודם להבדלה ורוצה נמי לסמוך יין להבדלה עפי מקידוש הלכך קידוש ברישא והדר כל סדר הבדלה של סדר כל מוצאי שבת דהוי יין מאור והבדלה אי נמי רוצין להבדיל בין קידוש להבדלה בכל היכולת: **נקי"ה.** קידוש קודם להבדלה כרב ויין נמי רוצה לסמוך להבדלה כמו שפירשתי הלכך נקי"ה בעינן ומאור משוי ברישא מקמי קידוש דהא כל מוצאי שבת קודם להבדלה לפי שנהנה בו תחלה ה"נ קודם לקידוש שהרי נהנה בו תחלה והכי אי אפשר לאומרו בין יין להבדלה כדין שאר מוצאי שבת שהיין קודם לו בשביל שתדיר דא"כ יש כאן הפסק בין יין להבדלה: ה"ג **שאמר [משום] רבי יהושע בן חנניה בר"ק.** וטעמא כדמפרש לקמן דהבדלה קודם לקידוש והלכך גר תחלה לפי שרוצה ליתן יין סמוך להבדלה ולקידוש ששניהן נתקנו על היין אבל מאור אומרו בלא יין אם אין לו כוס: ה"ג **משל דר' יהושע בן חנניה בו':** אגיי ורבא סבירא להו כרב דאמר יקנ"ה וזמון הוא דפליגי אגיי סבירא ליה יקנ"ה מאחר שמתחיל לקדש יגמור כל הקידוש ואיתמר זמן שאם אין כאן קידוש אין כאן זמן אבל הבדלה אינה גורמת לומר זמן ורבא ס"ל מה מצינו בכ"מ זמן לבסוף הכא נמי זמן לבסוף וטעמא של דבר דזמן אומרו אפילו בשוק(ו) ועיקרו אינו על הכוס הלכך אומר לבסוף: **והלכתא כרבא.** דאמר יקנה"ז דקידושא והדר הבדלה וכי(ז) מבדיל ברישא מיחזי דהוי עליה קדושת שבת כמשאר: **רב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא.** במוצאי שבת של חול: **בריך אבשמים ברישא.** כמנהג שלנו: **א"ל.** רב הונא לרבא לאחר שגמר הבדלה והא בין ב"ש לב"ה כו': **ונא פליגי** לא גרסינן: **נר ומזון בשמים והבדלה.** היכא דאין לו אלא כוס אחד: **זו דברי ר"מ.** דהכי הוו תני לפלוגתייהו דב"ש וב"ה דתתם מתני' ר"מ(ח): **על המזון שהוא בתחלה.** דכיון דגמר סעודתו בההוא מחייב ברישא ואין מעבירין על המצות ואמר רבי יוחנן נהגו הכי: **רב יעקב בר אגא איקלע לבי רבא.** שבת הוה כדאמרינן לקמיה [ע"כ] כי מטא לאבדולי כו' אלמא דמעיקרא סעודת שבת ביום היו אוכלין: **אכסא דברכתא.** ברכת המזון בירך עליו לבסוף בפה"ג כמו שאנו עושין: לא הוי ידעיתו אי משקו לכו תו בתר כסא קמא אי לא וכי ברכיתו אקמא לא הוה דעתייכו אכסא אחרינא והדר אבדלתא דכי מבדיל וברוכי:

קאי

רבה אמר יהנ"ק ולוי אמר קני"ה. רשב"ם מהפך הגירסא משום דרב ושמואל ולוי חבריס(א) היו ואין צריך להפך משום זה דגמ' נקטו כל אותם שאומרים יין תחלה יקנ"ה יגה"ק ואח"כ אותם שאומרים קידוש ברישא קני"ה קינ"ה ואח"כ נר תחלה נקי"ה ניה"ק(ב) ומיהו בירושל' משמע כפירוש רשב"ם: **קני"ה.** פירש רשב"ם דרוש לסמוך יין להבדלה משום דמקדשין על הפת ואין מבדילין על הפת ולפי מה שפירש ר"ת לקמן (ד' קו: בד"ה מקדש) דאין מקדשין על הפת יש לפרש שאם הי' מרחיק יין מן הבדלה יאמרו שאינו בא אלא בשביל קידוש שהוא לכבוד יו"ט: **והלכתא כרבא.** משום [איגך] אמוראין אצטריך לפסוק כרבא ולא משום אגיי דקיי"ל(ג) (ב"ק ד' עג.) בכולי גמרא כרבא לגבי אגיי בר מיע"ל קג"ס:

ואמר רבי יוחנן נהגו העם בבית הלל. והשתא מולק רבי יוחנן אפתם משנה(ד) ואיתא למימר שבלשון יחיד היה שונה אותה והיה שונה בה דברי רבי מאיר בהדיא(ה) והאי נהגו לא הוי כהאי נהגו דבפרק בתרא דתענית (ד' כו:) דמפרש דאורויי לא מוקיין ואי עבדי לא מחיין ביהיהן(ו) (ע):

בריך אכסא קמא. של קידוש ואכסא דברכתא של בהמ"ז והא דתנן בכילד מברכין (ברכות דף מב.) בירך על היין שלפני המזון פטור יין שלאחר המזון היינו לאחר הסעודה וקודם ברכת המזון שהיו רגילי' לשתות יין אחר הסעודה קודם ברכת המזון: **לא** הוי ידעיתו אי משקו. פרשב"ם כי ברכיתו אכסא קמא לא ידעיתו אי יהבו לכו כסא אחרינא והוה כל חד כתחלת סעודה ולפירושו משמע שהיו מברכין נמי תוך הסעודה וקשה דהא משמע שהיו עושים בי ריש גלותא ברכת דבריך אכסא קמא ואכסא דברכתא ולא על כל כסא וחזו דוחק לומר שלא היו שותים בני ריש גלותא יין באמצע הסעודה לכך נראה לפרש שלא היו מברכין תוך הסעודה כי היו יודעים שיתנו להם יין כל צרכן אבל בבהמ"ז לא היה כוס כי אם למברך והיו מסתפקים אם יגיע להם לשתות ממנו(ז):

אנא דעבדי בתלמידי דרב. פירש רשב"ם אף על גב דשמעינן מהכא דברכת המזון אפסוקי סעודתא הוא מכל מקום לא בעי לברוכי אחר יין שבסעודה מקמי לבריך ברכת המזון לפי שברכת המזון פוטרתו דהשתא בברכה אחת מעין שלש סגי כל שכן בשלש ברכות והכי איתא בה"ג ומיהו אין זה ק"ו דהא פסקינן בברכות (דף מא:) דבריס הבאים שלא מחמת הסעודה אחר הסעודה פי' וקודם ברכת המזון טעונין ברכה לפניהם ולאחריהם וכן מאנים וענבים בתוך הסעודה לרב ששת ולא מיפטרו בג' ברכות דבהמ"ז(ח) ורש"י פירש בתשובה דצריך לברך אחריו כמו מאנים וענבים לרב ששת ואין נראה דהא מסקינן התם אמר רב פפא הלכתא דבריס הבאים שלא מחמת הסעודה בתוך הסעודה טעונין ברכה לפניהם ולא לאחריהם לאחר הסעודה טעונין בין לפניהם בין לאחריהם והיינו דלא כרב ששת ואע"ג דרש"י פירש התם לאחר הסעודה כלומר דבריס

מז א מתי' פכ"ט מהל' שבת הלכה כב סמג עשין כט טוש"ע או"ח סימן תנג סעיף ג:

יז ב מתי' שם הלכה יב וכד וסמג שם טוש"ע או"ח סי' לו סעיף ג ג:

ג [טוש"ע או"ח סי' קעט סעי' ד]:

רבינו חננאל

ואסיקנא יום טוב שחל להיות אחר השבת הלכתא כרבא דאמר רקנה"ז. אמר רב יהודה לא נחלקו ב"ש וב"ה על המזון שהוא בתחילה ועל הבדלה שהיא בסוף, לא נחלקו אלא על המאור ועל הבשמים, שב"ש אומרים מאור ואחר כך בשמים, וב"ה אומרים בשמים ואחר כך מאור. אמר ר' יוחנן נהגו העם כב"ה אליבא דר' יהודה דבשמים ואחר כך מאור. רב ברונא ורב חננאל תלמידי דרב הוו יתבי בסעודתא

עין משפט נר מצוה

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

דברים הרגילים לבא לאחר הסעודה כגון תמרים וענבים אפי' באים בתוך הסעודה צריכין ברכה לפניהם ולאחריהם אין נראה פירוש זה כדמפרש שם ועוד דלא דמי לתמרים וענבים דיין משיב בא מחמת הסעודה[א] ולא צריך לברך אחריו לכולי עלמא ואע"ג דאמר התם שאלו

קאי עלייהו רב ייבא סבא א"ל הב לן וניבריך לסוף אמרו ליה הב לן ונישתי אמר להו הכי אמר רב [א]כיון דאמריתו הב לן וניבריך איתסרא לכו למישתי מאי טעמא דאסחיתו דעתייכו אמימר ומר זוטרא ורב אשי הוו יתבי בסעודה וקאי עלייהו רב אחא בריה דרבא אמימר בריך על כל כסא וכסא ומר זוטרא [ב]בריך אכסא קמא ואכסא בתרא רב אשי בריך אכסא קמא ותו לא בריך אמר להו רב אחא בר רבא אנן כמאן נעביד אמימר אמר (ג) נמלך אנא מר זוטרא אמר אנא דעבדי כתלמידי דרב ורב אשי אמר לית הילכתא כתלמידי דרב דהא יו"ט שחל להיות אחר השבת ואמר רב יקנ"ה ולא היא התם עקר דעתיה ממשתיא הכא לא עקר דעתיה ממשתיא כי מטא לאבדולי קם שמעיה ואדליק אבוקה משרגא א"ל למה לך כולי האי הא מנחא שרגא א"ל שמעא מדעתיה דנפשיה קא עביד א"ל אי לא שמיע ליה מיניה דמר לא הוה עביד א"ל לא סבר ליה מר (ד)[ג]אבוקה להבדלה מצוה מן המובחר פתח ואמר [ד]המבדיל בין קודש לחול בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה א"ל למה לך כולי האי והאמר רב יהודה אמר רב המבדיל בין קודש לחול זו היא הבדלתו של רבי יהודה הנשיא א"ל אנא כהא סבירא לי דאמר ר"א אמר רבי אושעיא הפוחת לא יפחות מג' והמוסיף לא יוסיף על ז' אמר ליה והא

מר זוטרא ורב אשי אמרו לא אמרו אלא בשל תורה אבל בשל סופרים אפילו בדבר שאינו מן המובחר אמר רב אחא בר רבא אנן כמאן נעביד אמימר אמר (ד) נמלך אנא מר זוטרא אמר אנא דעבדי כתלמידי דרב ורב אשי אמר לית הילכתא כתלמידי דרב דהא יו"ט שחל להיות אחר השבת ואמר רב יקנ"ה ולא היא התם עקר דעתיה ממשתיא הכא לא עקר דעתיה ממשתיא כי מטא לאבדולי קם שמעיה ואדליק אבוקה משרגא א"ל למה לך כולי האי הא מנחא שרגא א"ל שמעא מדעתיה דנפשיה קא עביד א"ל אי לא שמיע ליה מיניה דמר לא הוה עביד א"ל לא סבר ליה מר (ד)[ג]אבוקה להבדלה מצוה מן המובחר פתח ואמר [ד]המבדיל בין קודש לחול בין אור לחשך בין ישראל לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה א"ל למה לך כולי האי והאמר רב יהודה אמר רב המבדיל בין קודש לחול זו היא הבדלתו של רבי יהודה הנשיא א"ל אנא כהא סבירא לי דאמר ר"א אמר רבי אושעיא הפוחת לא יפחות מג' והמוסיף לא יוסיף על ז' אמר ליה

הוא דעבד לגרמיה שהוליאם [ב]אע"פ שלא אכל כזית דגן:

בריך אכל כסא וכסא. אחריו לא היה מברך דברכת המזון פוטרת והא דשיעור מקום צריך לברך היינו דוקא לפניו ולא לאחריו כדפיר' לעיל[ג]: **רב אשי בריך אכסא קמא ותו לא בריך.** אע"ג דברכת המזון טעונה כוס לא היה מברך ובירושלמי נמי קאמר דאם התחיל לסעוד בע"ש מבעוד יום אין צריך בקידוש לברך בפה"ג משמע דכל דבר מלוה הטעון כוס א"צ לברך בפה"ג היכא דלא הוי הפסק וא"ת א"כ אמאי מברכין בכוס שני שאחר הגדה בפה"ג[ד] אפילו תהא הגדה טעונה כוס אין צריך לברך דלא הוי הפסק כדאמר הכא וי"ל דהגדה והלילא נמי הוי הפסק ואע"ג דבין ראשון לשני אם רצה לשתות ישתה מכיון דהתחיל אשר גאלנו אסור לשתות והוי כמו ברכת המזון דמסקינן הכא דצריך לברך ומ"מ תשיב קידוש במקום סעודה דלענין זה לא תשיבה הגדה הפסק ולמאי דפריש"ת דהויא הגדה הפסק צריך לברך אחר ידקות[ה] בורא נפשות וגם נראה לברך אחר כל מרבע כוסות על הגפן חוץ מכוס שני הסמוך לסעודה וגם אחר ג' כוסות של מירוסין ונשואין נראה דצריך לברך אחר כל אחד על הגפן:

וקאמר רב יקנ"ה. פי' בקונטרס דדייק מדלא מצריך לברך תרי זימני בפה"ג חד לקידוש וחד להבדלה אלמא לא הוי קידוש הפסק והוא הדין נמי ברכת המזון וקשה לריך יברך פעמיים בפה"ג על כוס א' וזה לא מצינו[ו] ונראה דדייק מדלא מיקנו יין לנסוף ש"מ דלא הוי הפסק הוא הדין נמי ברכת המזון: **ולא היא כו'.** והכי מסקינן דמברכין אכסא דברכתא וקשה דאמרינן בכיסוי הדם (חולין דף פז.) דכוס של ברכה אתה שותה אז מ' זהובים אתה נוטל והשתא האיכא נ' זהובים בשביל ברכת בורא פרי הגפן וי"ל דהתם לא נקט נ' משום רב אשי דלא צריך לאכסא דברכתא ועוד פעמים מברכין ברכת המזון בלא כוס:

ומר

יח א מיי' פ"ד מהל' ברכות הלכה ח סמג עשין מז טוש"ע או"ח סי' קעז סעיף א [וברא"ש פ' פסחי כדס סי' ה]:

יט ב מיי' שם פ"ד הל' יג (וכ"ז הל' טו) סמג שם טוש"ע או"ח סי' קעד סעיף ה וסי' קל סעיף ה [רב אלפס ורא"ש כאן וברא"ש פ"ו דף לד וברא"ש סי' נג]:

כ ג מיי' פכ"ע מהלכות שבת הלכה כו סמג עשין כט טוש"ע או"ח סי' רל"ח סעיף ב:

כא ד מיי' שם הל' ג [טור או"ח סימן רלט]:

רבינו חננאל

והוה קאי עלייהו רב ייבא סבא, אמרו ליה שטוף כסא הב ונברך, הדור אמרו ליה הב לן ונשתי, אמר להו הכי אמר רב כיון דאמריתו הב נברך איתסר לכו למשתי. אמימר ומר זוטרא ורב אשי הוו יתבי בסעודתא, קאי עלייהו רב אחא בריה דרבא, אמימר ברך אכל כוס וכוס דהוה שתי, מר זוטרא בריך בורא פרי הגפן אכסא קמא ואכסא דברכתא. רב אשי ברך אכוס ראשון בלבד. אמר להו רב אחא אנן כמאן נעביד, אמימר אמר אנא נמלך אנא, כלומר, כיון שאני שותה הכוס אני מסיים בדעתי שלא לשתות כוס אחר וכבר פסקו[ה] השתיה ונאסרתי לשתות, וכשמפצירין אותי אחר כך לשתות כאלו אני מתחיל, לפיכך אני צריך לברך בתחלה. מר זוטרא אמר אנא עבדי כתלמידי דרב כיון דאמרי הב ונברך איתסרו למשתי. רב אשי אמר לית הילכתא כתלמידי דרב, דלאו הברכה מפסקת וכל שכן אם אומר הב ונברך, דהא יום טוב אחר שבת ואמר רב יקנ"ה, פי' כיון שברך בורא פרי הגפן בתחלה אע"פ שהפסיק וברך קידוש ונר וגם הבדיל, שותה בלא ברכת היין פעם אחרת, ש"מ כי הברכה (דרב) [לרב] אינה מפסקת, והא דתלמידיו אינה. ודחינן להא דרב אשי ואמרינן ולא היא, בברכת המזון שהוא כוס (אחד) [אחר] זולתי הכוס שברך עליו בורא פרי הגפן. עקר דעתיה משתיה וצריך ברכה אחרת, אבל יקנ"ה שהן כולן בכוס אחד לא עקר דעתיה משתיה, וכלהו כברכה אחת אריכתא דמו. וקימא לן כדמר זוטרא. כי מטא לאבדולי. קם שמעיה ואדליק אבוקה משרגא, אמר להו האמר ר' יוחנן אבוקה להבדלה מצוה מן המובחר. פתח ואמר המבדיל בין קדש לחול ובין אור לחשך ובין ישראל לגוים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה. ואסיקנא הא דעבד כו' אלעזר דאמר הפוחת לא יפחות משלש והמוסיף לא יוסיף על שבע.

מוסר הש"ס

(א) לעיל מ"ב, ב) בס"א: דברכתא,

הגהות הב"ח

(א) גמ' תמיד אמר אנא נמלך אנא: (ב) רש"י ד"ה הב לן ונבריך וכו' ואמרו הב לן בריכין וכו': (ג) ד"ה כיון דאמריתו הב לן וניבריך: (ד) תוס' ד"ה אנא נמלך וכו' אי הכי יין נמי דיפטריה:

מוסף רש"י

קאי עלייהו. משמש בסעודה היה (חולין דף פז:). **הב לן וניבריך.** מזגו כוס לברכת המזון וחזרו ומגלגו ואמרו מזוג לשמות (שם). כיון דאמריתו הב לן וניבריך. גלוי בדעתיה דגמרה סעודתא ואסור לשתות עד שיברך לפניו, שאין מקטרפא לסעודה לאשורה (שם).

מוסף תוספות

א. דיין בא לשרות האכילה דא"א לאכילה בלא שתיה. תוס' הרא"ש לקמן דף"ס פי' רשב"ם. **ב.** ידי חובתם בשתייה בעלמא ששתה עמהם. **שם. ג.** דהיסח הדעת אינו מצריך ברכה אחרונה. **שם. ד.** והא כבר בירך בכוס ראשון שלפני ההגדה. תוס' שלנו. **ה.** דטובל ראשון. **שם. ו.** ר"פ. הא הוי ברכה ראשונה בלא טעימה וקי"ל המברך צריך שיטעום. תוס' הרא"ש.

קאי עלייהו. משמש עליהו: **הב (ב) וניבריך.** ברכת המזון והדר אמלגיכו ואמרו הב בריסא ונישתי: **כיון דאמריתו הב(ג) וניבריך.** ברכת המזון אסחיתו דעתייכו משתיה ואסור למישתי עד לאחר ברכת המזון. אלמא ברכת המזון אסוחי דעתא הוא ולריך לחזור ולברך: **ואמר רב יקנ"ה.** ולא בעי לברוכי ברכת היין תרי זימני חדא לקידוש וחדא להבדלה וה"ה לתרי כסי דקידוש היום וברכת המזון: **לי מעא.** רבא לאבדולי במולאי שבת. ועגיל קאי אלא אגב גרירא אייתינהו להכי תרתי עובדי ועובדא דאשוכה בשבת הוה: **קא מקני נורא בשרגא.** מדליק אבוקה בנר: **א"ל.** רב יעקב בר אבא לאבא שרגא: **מדעתיה דנפשיה.** כלומר מעצמו אשר לא צויתיו: **על שבע.** מפרש להו לקמיה [קד.]: והא

רש"ם

קאי עלייהו. משמש עליהן. והוא עומד עליהם (בראשית יח) ממתרגמינן והוא משמש: **אסור לו למישתי.** אלמא ברכת המזון אסוחי דעתא הוא ולריך לחזור ולברך לאחר ברכת המזון והכי נהיגינן. ואע"ג דשמעי' מהכא דברכת המזון אפקוקי סעודתא הוא לא בעי ברוכי על היין לאחריו מיקמי דנבריך ברכת המזון לפי שברכת המזון פוטרתו דהשתא אחת מענין שלש סגי להו כ"ש שלש ברכות עלמן ובהלכות גדולות נמי כתב דלא בעי לברוכי ברכת היין לאחריו עד לאחר ברכת המזון: **הוו יתבי בסעודתא.** דחול: **על כל כסא וכסא.** על כל פעם שהיה שותה בתוך המזון: **ואכסא דברכתא.** ברכת המזון. סבירא ליה כרבא דבריך נמי לעיל [ע"א] אכסא קמא ואכסא דברכתא: **נמלך אני.** בכוס שני נמלכתי לשמות שכבר הוי לי היסח הדעת משמתיתי כוס

ראשון וכן כל פעם ופעם שמתיתי נמלכתי: **כתלמידי דרב.** כי ההוא עובדא דלעיל [שם] דיליף רבא מיניה דמיבעי לברוכי אכסא דברכתא אע"פ שכבר בירך מיין בשמות המזון: **לית הלכתא כתלמידי דרב.** כלומר כעובדא דתלמידי דרב לעיל דברכת המזון לאו אסוחי דעתא הוא ואע"ג דאמר הכ ומיבריך שרי למישתי. ואפילו הכי לית הילכתא כרב אשי דקמו להו רבא ומר זוטרא בחד שיטתא ולריך לחזור ולברך על היין של ברכת המזון בפה"ג כמנהג שלנו וכיון דאמר הכ ומיבריך אסור למישתי עד לאחר ברכת המזון ועוד מדקא מייתי רב אשי סייעתא ממילתיה דרב להקשות על תלמידי דרב להכחישן מדברי רב רבן וקא מהדר גמרא ולא היא מכלל דלית הילכתא כרב אשי: **ואמר רב יקנ"ה.** ולא בעי לברוכי ברכת בפה"ג תרי זימני חד לקידוש וחד להבדלה והוא הדין לתרי כסי דקידוש היום וברכת המזון וקשיא לרב יוסף סבא דאמר להו הכי אמר רב הכ ומיבריך אסור לכו למישתי דל"כ קשיא דרב דלרב: **סלא.** גבי יקנ"ה לא עקר דעתיה ממשתיה שעדיין לא שתה וכל דעתו לשמות. וג"ל דלא גרסי' כולהו חדא ברכתא אריכתא מינהו שריבוי לשון שלא לצורך הוא שכבר פירש טעמו יפה משום דלא עקר דעתו ממשתיה שעדיין לא שתה וכל דעתו לשמות: **כי מטא רבא לאבדולי.** לעיל [שם] קאי אהא דרב יעקב בר אבא איקלע לבי רבא והוהו עובדא בסעודת שבת אוקימנא לעיל משום הא מילתא דהכא דמשמע למולאי שבת אתחיל רבא לברך ברכת הבדלה ואגב גרירא אייתי להא עובדא דאמימר ומר זוטרא אית ליה דרבא ורב אשי לית ליה. וליכא לפרושי אההוא עובדא קמא דרב הונא בר יהודה איקלע לבי רבא אייתי לקמייהו כסא דאבדלתא וברך מאור ובשמים [שם] דלא שייך למימר כי מטא לאבדולי קם שמעיה וכו' והרי כבר אמרנו שהיה מבדיל וברך כבר אבשמים ואמאור ועוד הא דרב יעקב בר אבא אמאי מפסיק בינתים: **קם שמעיה.** דרבא אדליק אבוקה בשרגא: **א"ל.** רבי יעקב בר אבא לרבא לאחר שהבדיל לאה ליה

למר דעביד כולי האי הא איכא שרגא: **מדעתיה דנפשיה.** מעצמו אשר לא צויתיו. והא דקאמר ליה רבא לא גרסי' דהא רבא עצמו הוא דקא מהדר לרב יעקב בר אבא: ה"ג **המבדיל בין קודש לחול בין אור לחושך זו היא הבדלתו זו.** ולא היה אומר יותר: **על שבע.** מפרשינן לקמיה [קד.]: והא

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ומר לא תלת אמר ולא שבע אמר. [א] ומסתמא או ג׳ או ז׳ תיקנו כנגד שוס דבר שלא לפחות או להוסיף כדאמר בהתכלת (מנחות דף לט.) לא יפחות מז׳ כנגד ז׳ רקיעים והמוסיף לא יוסיף על י״ג כנגד ז׳ רקיעים ושמה שוויים. **מאי** ביניהו. דרוש הברכות הפתיחה והחתימה מעניין אחד:

בעי למימר בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת. שאל ר׳ אפרים את ר״ת למה נהגו העולם להוסיף ולומר ואת יוס השביעי משבת ימי המעשה קדשת הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדושתך [ב] דאין זה לא מעין פתיחה ולא מעין חתימה והשיב לו ר״ת משום מיגת היוס תאריכו כדי לומר פעם אחת מעין ז׳ הבדלות. בין קודש לחול אחד. בין אור לחשך ב׳. בין ישראל לעמים ג׳. בין יוס השביעי לשבת ימי המעשה ד׳. בין קדושת שבת לקדושת י״ט הבדלת. פירוש שבי״ט שרי מידי דאוכל נפש. ואת יוס השביעי משבת ימי המעשה קדשת היינו חולו של מועד דשרי דבר האבוד ובשבת אסור. זה חלוק שבת מי״ט והיא הבדלה אחת שרי ה׳. הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדושתך שתי הבדלות בין כהנים לוים וישראלים ז׳ והוי מעין חתימה בדין קדש לקדש:

מיתיבי אומרים הבדלות בו׳. הוה מלי לאתויי מרבי יהודה הנשיא דלעיל אלא דניחא ליה למיפרך מברייתא:

דלא מסתבל בצורתא דזוזא. מרבי מנחם קמי [ג] דאמר במועד קטן בפרק בתרא (דף כה:) כי קא ניחא נפשיה דר׳ מנחם בר רבי סימאי מיסתנו כל גילמניא והוו למיחלליא פירוש חלקים בלא צורה [ד] ותולה קדושתו בחציו שגם חציו היה קדוש [ה]: **בין** יום השביעי לששת ימי המעשה מעין חתימה היא. ה״ג הוה מלי למיפרך הא לא כתיבא והא דלא קתני לה לבסוף פירש רשב״ם דשנאה אחר ג׳ הבדלות דכשאינו אומר רק ג׳ הבדלות הוא סמוך לחתימה ואם תאמר לר׳ יוסי ברבי יהודה ולרב דאמרי מקדש ישראל היכי הוא מעין חתימה אדרבה כהנים ולוים וישראלים הוי טפי מעין חתימה ויש לומר דבין יום השביעי לשבת ימי המעשה הוי שפיר מעין חתימה [ה] שקדשנו הקב״ה במצותיו ונתן לנו את השבת אבל כהנים לוים וישראלים לא הזכיר ישראל אלא להקל שקלים בקדושתן מכהנים ולוים ולא הוי מעין חתימה:

והא מר לא תלתא אמר ולא שבע אמר א״ל איברא בין יום השביעי לששת ימי המעשה מעין חתימה היא ואמר רב יהודה אמר שמואל המבדיל צריך שיאמר מעין חתימה סמוך לחתימתו ופומבדיתאי אמרי מעין פתיחתן [ו] סמוך לחתימתן מאי בינייהו איכא בינייהו יום טוב שחל להיות אחר השבת דחתמינן בין קודש לקודש מ״ד מעין פתיחתן סמוך לחתימתן לא בעי למימר בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת ומאן דאמר מעין חתימתן סמוך לחתימתן בעי למימר בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת גופא אמר רבי אלעזר אמר רבי אושעיא הפוחת לא יפחות משלש והמוסיף לא יוסיף על שבע מיתיבי [ו] [א]אומר הבדלות במוצאי שבתות ובמוצאי ימים טובים ובמוצאי יום הכפורים ובמוצאי שבת ליום טוב ובמוצאי יום טוב לחולו של מועד אבל לא במוצאי יום טוב לשבת הרגיל אומר הרבה ושאינו רגיל אומר אחת תנאי היא דא״ר יוחנן בנן של קדושים אומר אחת ונהגו העם לומר שלש [ז] מאן ניהו בנן של קדושים רבי מנחם בר סימאי [ז] ואמאי קרו ליה בנן של קדושים דלא איסתכל בצורתא דזוזא שלח ליה רב שמואל בר אידי חנניא אחי אומר אחת ולית הלכתא כוותיה אמר רבי יהושע בן לוי המבדיל צריך שיאמר מעין הבדלות האמורות בתורה מיתיבי סדר הבדלות היאך אומר המבדיל בין קודש לחול בין אור לחושך בין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה בין טמא לטהור בין הים לחרבה בין מים העליונים למים התחתונים בין כהנים ללוים וישראלים וחותם בסדר בראשית ואחרים אומרים ביוצר בראשית רבי יוסי ברבי יהודה אומר חותם מקדש ישראל ואם איתא הא בין הים לחרבה לא כתיבא ביה הבדלה סמי מכאן בין הים לחרבה אי הכי בין יום השביעי לששת ימי המעשה נמי מעין חתימה הוא בצר חדא וליכא שבע אמרי כהנים לוים וישראלים תרי מילי נינהו בין לוים לישראלים דכתיב [1]בעת ההיא הבדיל ה׳ את שבט הלוי בין הכהנים ללוים דכתיב [2]בני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים מחתם מאי חתים רב אמר מקדש ישראל ושמואל אמר [3]המבדיל בין קודש לחול לייט עלה אביי ואיתימא רב יוסף אהא דרב תנא משמיה דרבי יהושע בן חנניא כל החותם מקדש ישראל והמבדיל בין קודש לחול מאריכין לו ימיו ושנותיו ולית

מסורת הש״ס

[ו] [תוספתא דברכות פ״ה הל״כ], [ז] ע״ז דף נ., [ח] [נלפני הרשב״ם לא היה הגיגלא הך ומתני וכו׳ עד זוזא], [ד] [צ״ל אחר ד״ה בין כהנים], [ה] [ויקרא יז], [1] [בראשית א], [1] [שם], [2] [לקודש כל״ל], [3] [ועי׳ תוספות ע״ז נ. ד״ה ס״נ],

תורה אור השלם

1. בָּעֵת הַהִוא הִבְדִּיל יְיָ אֶת שֵׁבֶט הַלֵּוִי לָשֵׂאת אֶת אֲרוֹן בְּרִית יְיָ לַעֲמֹד לִפְנֵי יְיָ לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשִׁמוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
דברים י ח

2. בְּנֵי עַמְרָם אַהֲרֹן וּמֹשֶׁה וַיִּבָּדֵל אַהֲרֹן לְהַקְדִּישוֹ קֹדֶשׁ קֳדָשִׁים הוּא וּבָנָיו עַד עוֹלָם לְהַקְטִיר לִפְנֵי יְיָ לְשָׁרְתוֹ וּלְבָרֵךְ בְּשִׁמוֹ עַד עוֹלָם:
דברי הימים א כג יג

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ אמרי מעין פתיחתו סמוך לחתימתו כל״ל וכן בכל העמוד: (ב) רש״י ד״ה והא מר: לא שלש אמר כו׳ דארבע איכא הס״ד ותיבת טולן נמחק:

מוסף תוספות

א. וא״ת מאי קושיא, הא לא אמרינן אלא דלא יפחות משלש הא יותר משלש ועד ד׳ מצי אמר. וי״ל וגו׳. תוס׳ ר״פ. ב. אחר בין קדושת שבת לקדושת יו״ט הבדלה. תוס׳ הרא״ש. ג. ולא על אביו ואמו. תוס׳ ע״ז נ. ד. משום דלא איסתכל בצורתא דזוזא. סס. ה. [ד]שייך שבת בקדושת ישראל. תוס׳ הרא״ש.

עין משפט נר מצוה

א [מיי׳ פכ״ט מהל׳ שבת הל׳ יח טוש״ע או״ח סי׳ תצא סעי׳ לח]:
בב ב מיי׳ פכ״ט מהל׳ שבת הל׳ ג טור א״ח סי׳ לט:

רבינו חננאל

ואקשינן והא מר ארבעה הוא דאמר וליתנהו לא תלת ולא שבע, ואמר להו תלת קאמינא אבל בין יום השביעי לששת ימי המעשה מעין חתימתה היא, דאמר שמואל כל הברכות צריך לומר מעין חתימתן סמוך לחתימתן. ורקי״ל כותיה פומבדיתאי אמרי מעין פתיחתן סמוך לחתימתן, איכא בינייהו יום טוב שחל להיות אחר שבת, דחתימתן בין קדש לקדש, מאן דאמר מעין חתימתן סמוך לחתימתן, צריך לומר בין קדושת שבת לקדושת יום טוב הבדלת, מאן דאמר מעין פתיחתן סמוך לחתימתן לא צריך. אמר רבי יוחנן, בנן של קדושים אומרין הבדלה אחת. ומאי אינון ר׳ מנחם בר סימאי, ואמאי קרו ליה בנן של קדושים, דלא אסתכל מימיו בצורתא דזוזא. נהגו העם לומר שלש הבדלות, חנניה אומרה אחת, ולית הלכתא כותיה. המבדיל צריך שיאמר מעין הבדלות שבתורה.